

REFORMATION
1517-2017

Intet andet evangelium

- studieoplæg over Galaterbrevet

Hakon Christensen

af Hakon Christensen
afdelingssekretær LM Bornholm

udgivet af Luthersk Mission Bornholm © 2017 - www.lm-bornholm.dk

Flere hæfter kan rekvireres hos:
afdelingsformand Jørn Bech
formand@lm-bornholm.dk
tlf. 4045 7160

Galaterbrevets hovedanliggende

Det handler om frihed eller slaveri. Frihed i Kristus alene, eller slaveri under loven i bestandig kamp for at blive god nok.

Paulus er helt oppe i det røde felt, da han skriver Galaterbrevet. Tonen er skarp, og det har ikke været sjovt for modtagerne at lukke brevet op. Tænk at blive tiltalt med ordene: »Uforstandige galatere! Hvem har forhekset jer?« (3,1)

Brevet er formentlig skrevet omkring år 49-50, altså mindre end 20 år efter Jesu død og opstandelse. Modtagerne er nogle menigheder, som lå i Galatien, en del af det nuværende Tyrkiet. Menighederne var grundlagt i forbindelse med Paulus' første missionsrejse (ApG. 13-14). Men noget var gået helt galt.

Kort tid efter at Paulus og hans makker Barnabas var rejst videre, kom nogle jødekristne prædikanter og forkyndte »et andet evangelium« (1,6). De sagde: »Det er sådan set fint nok, det Paulus har lært jer om Jesus – der skal bare mere til«.

To spørgsmål

Paulus' reaktion i Galaterbrevet former sig som et svar på to helt grundlæggende spørgsmål, som den kristne kirke står og falder med til alle tider.

1. Hvad er evangeliet?
2. Er evangeliet nok?

De jødekristne prædikanter lærte de nye hedningekristne i Galatien, at de i tillæg til at tro på Jesus også skulle følge Moselovens regler om for eksempel omskærelse. Jesus alene var ikke nok til frelse. For Paulus er alt på spil her. Han kalder det »et andet evangelium, som slet ikke er et evangelium« (1,6b-7a). De søger derved »at blive retfærdige ved loven«. Det er en katastrofe, for da er man »afskåret fra Kristus – faldet ud af nåden« (5,4).

Reformations vingesus

For 500 år siden blev der også givet forskellige svar på de samme to spørgsmål. Det startede reformationen, da Martin Luther slog sine 95 teser om afladshandlen op på slotskirkens dør i Wittenberg. Det handlede dybest set om forståelsen af evangeliet og evangeliets tilstrækkelighed. Frelses et menneske alene ved tro på Jesus Kristus

og ham alene, eller skal der også en bestemt indsats til fra menneskets side?

Udfordringen er ikke mindre i dag. Det ligger dybt i vores syndige natur at ville bidrage til frelsen. »Vores gode gerninger kan da ikke være helt uden betydning«, tænker vi let. Megen forkyndelse i dag bekræfter os i det. Men en sådan forkyndelse og tankegang fører ifølge Paulus et menneske ind under det, som Galaterbrevet kalder »trælleåg« (5,1). Det er livsfarligt for troen. For troen efterlades med et budskab, »som slet ikke er et evangelium« (1,7), og som derfor heller ikke kan frelse en synder (5,2-4).

Galaterbrevets anliggende er at svare på de to spørgsmål: 1) hvad er evangeliet, og 2) er evangeliet nok? Brevet vil føre os ind i »den frihed« som »Kristus har befriet os« til (5,1). I Kristus og ham alene finder vi det sande evangelium. Et herligt evangelium som sætter os fri af alle krav og betingelser. For »Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse ved selv at blive en forbandelse for vor skyld – for at velsignelsen til Abraham kunne nå ud til hedningerne i Kristus Jesus« (3,13-14).

Praktiske konsekvenser

Men er der da ikke noget vi skal gøre? Nej, svarer Galaterbrevet. For »vi ved, at et menneske gøres ikke retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus« (2,16). Jo, svarer Galaterbrevet. For dette evangelium skaber et nyt liv i det menneske, som griber om det i tro. Det kalder os ind i et nyt liv i tjeneste for Gud og vores næste. Paulus bruger kapitel 5 og 6 til at undervise om dette nye liv. Et liv hvor troen er »virksom i kærlighed« (5,6c). Vi kunne kalde det – evangeliets praktiske konsekvenser.

Men det nye liv med mange gode gerninger er altid evangeliets frugt, aldrig dets betingelse. Derfor er der frihed i Kristus både fra lovens krav og til at leve for Kristus.

Luther sætter ord på denne dobbelthed med ordene: »En kristen er en fri herre over alle ting og ikke underordnet noget. En kristen er en ufri tjener i alle ting og underordnet enhver«.

Bed: Indled hvert studie med bøn om at Helligånden vil åbenbare evangeliets sandhed for jer og vejlede jer til at leve det ud i hverdagen.

Disposition

En disposition kan laves på mange måder. Den kan være en stor hjælp til at få overblik over helheden og indblik i, hvordan de enkelte vers og afsnit passer ind i helheden. En mulig disposition kunne være:

1. del:

Kap. 1-2 Personlig vinkel – evangeliet og nåden

- 1,1-10 Nåden erklæret i Paulus' forkyndelse
- 1,11-24 Nåden demonstreret i Paulus' liv
- 2,1-21 Nåden forsvaret i Paulus' tjeneste

2. del:

Kap. 3-4 Teologisk vinkel – evangeliet og loven

- 3,1-5 Det personlige argument
- 3,6-14 Det bibelske argument
- 3,15-29 Det logiske argument
- 4,1-11 Det historiske argument I – Kristus
- 4,12-18 Det sentimentale argument
- 4,19-31 Det historiske argument II – Abraham

3. del:

Kap 5-6 Praktisk vinkel – evangeliet og det kristne liv

- 5,1-12 Frihed, ikke trældom
- 5,13-26 Ånden, ikke kødet
- 6,1-10 De andre, ikke mig selv
- 6,11-18 Guds ære, ikke min

Galaterbrevet 1: Apostlen og hans evangelium

Der er rigtig meget på spil for Paulus. Det handler om evangeliets indhold. Alt står og falder med, at troen griber om det evangelium, Paulus havde forkyndt tidligere.

Prøv et øjeblik at fornemme stemningen i teksten, mens I læser den.

1. Forestil jer, at I fik besøg af en god ven, som siger sådan til jer, straks han er kommet inden for døren (fx v6). Hvordan ville I reagere? Hvorfor tror I, Paulus begynder sit brev på denne måde?

Vranglærerne satte spørgsmålstegn ved Paulus' autoritet og dermed også det evangelium, han forkyndte. Paulus er derfor meget omhyggelig med, at hans læsere skal vide med hvilken autoritet, han skriver. Han indleder med at nævne tre kilder, hvorfra han henter sin autoritet:

6

- a. Hans kald – v1-2.

I kirkens første tid kaldte Gud enkelte mænd til en helt særlig opgave som apostle. Ordet »apostel« kommer fra græsk og betyder »udsending«. En apostel er en slags ambassadør, som har fået fuldmagt til at tale og handle på vegne af den, som han er udsendt af. Han repræsenterer den, som har sendt ham.

Paulus var hverken discipel eller apostel, mens Jesus levede her på jorden, men han havde mødt og set den opstandne uden for Damaskus, og her havde Jesus kaldet ham til aposteltjenesten (ApG 9,1-18; 1 Kor 9,1), hvilket de øvrige apostle anerkendte (v18-24; 2,7-9).

2. Hvorfor understreger Paulus som det første sin autoritet som apostel (se også v11-12 og 15-17)? Hvad fortæller det om de udfordringer, som den første kirke stod overfor? Hvor er disse udfordringer sammenlignelige eller forskellige fra det, vi oplever i dag?
3. »Det er bare Paulus,« sagde vranglærerne dengang. Det handler om synet på Bibelen. Hvad er forskellen på, om Bibelen er menneskers tanker og refleksion om Gud, eller om Bibelen er guddommelig åbenbaring, Guds ord til mennesker?

Kap. 1-2: Personlig vinkel – evangeliet og nåden

b. Hans budskab – v3-4.

Fra begyndelsen gør Paulus klart, hvad evangeliet går ud på, fordi det var det, hans modstandere ville forandre. Lidt forenklet kan man dele Paulus' præsentation op i fem punkter, som tilsammen giver os svaret på Galaterbrevets to grundlæggende spørgsmål: 1) hvad er evangeliet? og 2) er evangeliet nok?

1. Hvem vi er → syndere
 2. Hvad Jesus gjorde → gav sig selv hen
 3. Hvad Faderen gjorde → oprejste Jesus fra de døde (v1), og dermed kvitterede han for Jesu offer. Synden er sonet
 4. Hvem vi er – nu → sat fri af den nuværende onde verden
 5. Hvorfra det kommer → efter Guds, vor Faders, vilje
-
4. Prøv at sætte en tom stol frem i rummet. Forestil jer, at der sidder en på stolen, som intet kender til kristendommen (eller en af jer sætter jer i stolen og spiller rollen). Nu spørger den, som sidder i stolen: »Hvad er det, I tror på?« Prøv at forklare evangeliet med jeres egne ord. (v3-4; 2,16; 3,13; 4,4-5)
 5. Hvorfor er det »slet ikke et evangelium« (v7) at tro, vi behøver Jesus plus noget mere for at stå retfærdig for Gud? Hvorfor bruger Paulus så stærke ord (v6-9; 3,1)? Hvor ser vi den samme lidenskab i dag?

Vranglærerne sagde, at det evangelium Paulus havde forkyndt, var noget, han selv havde fundet på. Men det afviser Paulus på det kraftigste (v11-12; 15-16). Evangeliet kommer fra Gud, og der er ingen anden årsag til evangeliet end, at Gud ville det. Paulus vil understrege, at der intet er i os, som har fortjent det.

Derfor er evangeliet også »Kristi evangelium« (v7). Det vil sige, at evangeliet er *fra* Kristus, og det handler *om* Kristus på en sådan måde, at det bringer Kristus med sig.

Er dette evangelium nok? Ja, svarer Galaterbrevet. Kristi evangelium er nok. Men så følger advarslen: Den, som vil plusse noget af sit eget til Kristi evangelium, mister alt.

6. Hvorfor var de kristne i Galatien villige til at opgive nådens evangelium til fordel for Moselovens regler? Hvad er det, som er så tiltrækkende ved selv at skulle gøre noget?

Kap. 1-2: Personlig vinkel – evangeliet og nåden

7. Forestil jer, at der sidder en ny person i den tomme stol. Vedkommende taler stærkt om, at kernen i kristendommen er budet om næstekærlighed, ligeværd og tilgivelse. Hvad synes du er vigtigt at få sagt til vedkommende? Hvad ville Paulus have sagt?

c. Hans motiv – v5

Endelig understreger Paulus sin motivation for at forkynde evangeliet og kæmpe for dets rene sandhed (v5; 24). Hans modstandere undergravede hans forkyndelse af evangeliet ved at påstå, at hans motiv var at opnå anerkendelse fra mennesker (v10). Men Paulus havde sit fokus et helt andet sted. Jesus havde lært ham at bede »dit er Riget og magten og æren i evighed«. Hans fokus var på ham, som tilkommer al ære og pris til evig tid (6,14; 1 Kor 10,31; 2 Kor 4,15).

8. Hvordan kommer denne udfordring til udtryk hos os i dag? Kender I eksempler på, hvor I har været motiveret mere af ønsket om at behage andre kristne frem for at ære Gud og herliggøre hans navn? Hvorfor er det så vigtigt med det fokus Paulus har?

8

Læg mærke til, at ordet »nåde« står to gange i kapitel 1. I v3 står det i sammenhæng med frelsen, og i v15 står det i sammenhæng med tjenesten. I en kristens liv er alt således nåde.

Personlig refleksion:

- Er der noget, som du mere eller mindre bevidst plusser til evangeliet, og som derfor stjæler din frelsesvished?
- Kristi evangelium er nok.
- Evangeliet betyder, at du ved troen har fået en ny identitet. Du er et Guds barn. Du ser det ikke i dig selv, men kun i Guds ord. Regn med Ordet fremfor dine egne følelser og vurderinger.

Huskevers:

»For jeg gør jer bekendt med, brødre, at det evangelium, som er blevet forkyndt af mig, ikke er menneskeværk« (v11).

Galaterbrevet 2: Frihedskæmperen Paulus

Paulus fortsætter sin kamp for evangeliet ved at fortælle to personlige beretninger. I v1-10 fortæller han, hvordan han kæmpede for den kristne frihed over for lederne i Jerusalem (se evt. ApG 15,1-35). I v11-21 fortæller han, hvordan han gjorde det samme ved en personlig konfrontation med apostelkollegaen Peter.

De to begivenheder kan synes langt fra vores vestlige verden i det 21. århundrede. Men betydningen kan ikke overvurderes. Havde Paulus ikke gået ind i denne åndelige krigsførelse for »den frihed, vi har i Kristus«, så kunne kirken have udviklet sig til en ubetydelig jødisk sekt, der forkyndte en blanding af lov og evangelium.

1. Hvad lægger I mærke til? Hvilke udfordringer mødte Paulus i Jerusalem?
2. Vælg et vers eller en sætning fra kapitlet, som falder dig i øjnene. Det kan være noget, som giver dig ubehag, gør dig nysgerrig, noget du undrer eller glæder dig over. Del det med hinanden.

Barnabas var en af Paulus' nærmeste venner. Det var ham, som hjalp Paulus ind i det kristne fællesskab i Jerusalem som nyomvendt (ApG 9,26-28). Navnet betyder »Trøstens søn«, og det var kendetegnende for hans liv og tjeneste (ApG 11,22-26). Han og Paulus arbejdede tæt sammen (ApG 13-14; 15,12).

Titus var også en nær ven og medarbejder, men modsat Barnabas var han ikke jøde (v3) og derfor heller ikke omskåret. Titus bliver således den konkrete 'case', som her i kapitlet løfter stridsspørgsmålet ud af den abstrakte verden. Vranglærerne i Galatien ville nemlig have, at hedningerne også skulle omskæres. Det ville i realiteten sige, at de skulle blive jøder for at blive frelst. Ville apostlene i Jerusalem nu kræve, at Titus skulle omskæres for at kunne regnes som en bror?

Jakob, Kefas (Peter) og Johannes var lederne i modernemigheden i Jerusalem. De kaldes både »de ansete« (v2) og »søjler« i menigheden (v9). Jakob var formentlig 'formanden' (v12).

3. Hvad er det, Paulus refererer til i v4? Hvad var det, de »indsnege falske brødre« pønsede på?

Kap. 1-2: Personlig vinkel – evangeliet og nåden

4. Hvad var der på spil? Hvorfor løftes denne sag helt op på topniveau i oldkirken, og hvorfor gør Paulus en så stor pointe ud af, at Jakob, Peter og Johannes ikke bad om, at Titus blev omskåret lige som dem selv i henhold til jødisk lov (v2-3; 9)?

Lidt senere rejste Peter tilsyneladende fra Jerusalem til Antiokia. Her ser vi, at Peter praktiserede den kristne frihed igennem måltidsfællesskabet med hedningerne. At spise sammen var et udtryk for accept og ligeværd. Troende jøder og hedninger var blevet én familie i Kristus. Peter var vokset op som rettroende jøde, og Det Ny Testamente skjuler ikke, at det var en særdeles vanskelig lektie for Peter og de første jøde-kristne (Matt 15,1-20; ApG 10).

5. Peters frihed i Kristus var truet af hans frygt for mennesker (v12). Hvad er det, som gør Peters fald så tragisk? Hvordan ser Peters menneskefrygt ud, når den viser sig hos os i dag?

10

Lige siden Kirkens første tid har fjenderne af evangeliet forsøgt at lægge noget til det enkle evangelium om nåden i Kristus. En fjende af evangeliet bliver vi, når vi fortæller, at en synder frelses ved tro på Jesus plus gode gerninger i den ene eller anden form. Det er for eksempel det, som sker, når korset reduceres til et symbol på kærlighed og selvoportofrelse, og kernen i evangeliet derfor også reduceres til et bud om næstekærlighed og ligeværd.

Dette falske evangelium kommer ikke kun til os udefra. Stoltheden, der vil bidrage til frelsen, ligger dybt i ethvert menneske. Det er længslen efter, at frelsen skal være en slags købmandskab, hvor krav og nåde går hånd i hånd. Men da er den kristne frihed afløst af trældom.

Peter skiller sig ud fra hedningerne på grund af menneskefrygt, og Paulus ser Peters adfærd som en benægtelse af uopgivelige sandheder i den bibelske troslære om frelsen:

- I. Enheden i Kirken (v14)
- II. Retfærdiggørelse ved tro (v15-16)
- III. Frihed fra loven (v17-18)
- IV. Selve evangeliet (v19-20)

Kap. 1-2: Personlig vinkel – evangeliet og nåden

V. Guds nåde (v21)

6. Fordel de fem læresætninger imellem jer. Brug nogle minutter på at overveje, hvad de betyder. Hvad fortæller de om Peters fald? På hvilken måde er disse emner relevante i Kirken i dag?
7. Paulus er meget personlig. I v19-20 får vi et stærkt indblik i, hvordan han med evangeliets briller ser på sig selv. Der er noget, som er forbi, og der er noget nyt, som er begyndt. Tal om Paulus' vidnesbyrd i disse vers. Hvordan kan dette vidnesbyrd også blive vores; og hvordan giver vi det videre til andre?

Vi får ikke i Galaterbrevet noget at vide om, hvordan konflikten imellem Paulus og Peter endte. Men Det Ny Testamente mere end antyder, at Peter bekendte sin synd, og at fællesskabet blev genoprettet (2 Pet 3,15-16). Det er oplagt. Begge var »korsfæstet med Kristus«, begge var »elskede« af Guds søn, som gav sig hen for dem. Kristus levede i dem begge – hvordan skulle dig kunne stå i en vedvarende bitter konflikt? Evangeliet er nemlig ikke bare noget som skete i fortiden, det må leves ud i alle aspekter af vores liv, når »Kristus lever i mig« (v20).

8. Hvad betyder et evangeliecentreret liv, gennemsyret af den virkelighed, at Kristus lever i mig. Vær konkret - for eksempel i forhold til uenigheder, tilgivelse, penge, seksualitet, ægteskab.

Personlig refleksion: Hvad er dit hvilepunkt i din kristentro og dit kristenliv. Vær ærlig – kan du nøjes med troen alene? Hvornår er det, det bliver vanskeligt?

Huskevers:

»Men fordi vi ved, at et menneske ikke gøres retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus, har også vi sat vores lid til Kristus Jesus for at gøres retfærdige af tro på Kristus og ikke af lovgerninger. For af lovgerninger vil intet menneske blive retfærdigt« (v16).

Galaterbrevet 3: Loven og løftet

Paulus står i en åndskamp, og den har raset lige siden. Hans ærinde er at bevise, at frelsen er af nåde alene. Den kan ikke fortjenes ved de gode gerninger, som loven kræver. Loven kan simpelthen ikke gøre retfærdig. Det kan kun løftet (v21-22). Hvor Paulus i de første to kapitler argumenterer ud fra en meget personlig vinkel, så anlægger han nu en mere principiel teologisk vinkel på sin argumentation.

Først minder Paulus galaterne om deres personlige møde med den treenige Gud, da de kom til tro (v1-5). De havde set Sønnen, Jesus Kristus (v1). De havde fået Helligånden (v2-4), og de havde erfaret Gud Faders undergerninger (v5 - »Han« refererer i dette vers til Faderen, hvorfra Helligånden udgår Joh 14,26; 15,26). Udtrykket »iblandt jer« kan også oversættes »i jer«. »Undergerningerne« dækker således både over den fantastiske forvandling i dem, da Gud gav dem Ånden, og de blev frelst, samt de tegn og undere Gud gjorde i menighedernes fællesskab.

Bemærk to ting. For det første får vi en præcis beskrivelse af, hvordan det skete, da de blev frelst. De lyttede. Guds ord blev prædikeret, og de hørte i tro (v2; 5). Dernæst understreges det, at essensen af det, de hørte, ikke handlede om, hvordan de skulle leve, men hvad Jesus havde gjort for dem. Jesus Kristus blev »aftegnet for øjnene af jer som den korsfæstede« (v1).

Det frelsende evangelium er altså en proklamation af historiske begivenheder og ikke instruktioner om en bestemt livsstil. Det er forkyndelse af, hvad der allerede er gjort for os i Jesus Kristus længe inden – og helt uafhængig af – Skriftens tale om, hvad vi skal gøre for ham.

1. Læg mærke til de seks spørgsmål, Paulus stiller i v1-5. Hvad lærer spørgsmålene os om Gud Fader, Søn og Helligånd?
2. Hvordan passer dette med jeres egne erfaringer? Del frimodigt jeres omvendeshistorie med hinanden.
3. Tal om udtrykket »til ingen nytte«, som står to gange i v4. Hvilket indtryk gør det på jer? Hvad fortæller det om situationens alvor?

I de følgende vers (v6-14) vender Paulus sig fra galaternes subjektive erfaringer til Skriftens objektive argument for, at frelsen fås ved

Kap. 3-4: Teologisk vinkel – evangeliet og loven

tro alene. Afsnittet indeholder ikke færre end seks citater fra Det Gamle Testamente.

Omdrejningspunktet er Abrahams retfærdighed. I v6 citerer Paulus fra 1 Mos 15,6, som fastslår to forhold: 1) at Abraham i Guds øjne var retfærdig på grund af troen, og 2) at det var en tilregnet retfærdighed.

Et hovedudtryk i Paulus' argumentation er »Abrahams sønner« (v7). Hvem er det? Det korte svar er, at i forhold til udvælgelsen af Abraham og det jødiske folk er der ingen forandring: Udvælgelsen til at være et redskab Gud bruger for at få velsignelsen ud til alle folkeslag (v14; Rom 11,1 og 28-29). Men denne udvælgelse gør dem ikke automatisk til Abrahams sønner i åndelig forstand. For i forhold til »velsignelsen«, altså frelsen, er der ingen forskel på »jøde eller græker« (v28). Her gælder troen alene (Rom 2,28-29).

Vi skal bemærke, at bibelteksten ikke siger, at Abrahams tro var retfærdig, kun at den »blev regnet ham til retfærdighed«. Når Gud regner nogen retfærdig, så overdrager han en juridisk ny status til vedkommende. Han behandler dem som reelt retfærdige og derfor frie for fordømmelse, selvom de stadig faktisk er uretfærdige i deres hjerte og ydre opførsel.

Paulus bruger således Abraham til at vise, at det er muligt at være elsket, accepteret, ja fuldkommen for Gud, mens vi i os selv er fulde af synd og uretfærdighed.

Denne troens tilregnede retfærdighed kommer ikke ud af det blå. Den er købt og betalt af Kristus (v13). Det var hans opfyldelse af loven, som blev sat ind på Abrahams konto. Derfor kunne troen blive regnet Abraham til retfærdighed.

Paulus understreger således, at et kristent menneske er ikke en, som bare ved noget om Jesus. Det er en, som har set ham som den korsfæstede, og hjertet har grebet budskabet om, at han ikke kun døde, men han gjorde det *for mig* (v13-14).

4. Hvad betyder det at blive tilregnet en andens retfærdighed? Hvordan kan Gud regne på den måde? Er det rimeligt? Er der noget som undrer jer (se evt. Rom 4,1-8)?
5. At Gud »regner» på denne måde er både et guddommeligt mysterium og en kraftkilde i kristenlivet. Fortæl hinanden, hvordan I oplever det sidste. Hvordan kan vi hjælpe hinanden til at øse af denne kilde?

Kap. 3-4: Teologisk vinkel – evangeliet og loven

Til sidst følger det logiske argument ud fra en beskrivelse af, hvad et testamente er, og hvordan det virker (v15-29). Baggrunden er, at Paulus' mange citater fra Det Gamle Testamente i det foregående afsnit rejser et seriøst problem: Hvis frelsen ikke involverer loven, hvorfor blev den så i det hele taget givet (v19)?

Paulus kommer med fire udsagn, som kan hjælpe os til at forstå sammenhængen imellem løftet til Abraham og loven ved Moses:

- I. Loven kan ikke forandre løftet (v15-18)
- II. Loven er ikke større end løftet (v19-20)
- III. Loven er ikke imod løftet (v21-26)
- IV. Loven kan ikke gøre det, løftet kan gøre (v27-29)

Israels historie viser os, at loven skilte Israel ud fra hedningefolkene. Den regulerede alle aspekter af folkelivet for derigennem at forberede Israel på deres kommende Messias. Lovens krav var en påmindelse om folkets behov for en frelser, og loven var fyldt med symboler og typer, der pegede frem mod Messias. Sådan er det stadig lovens gode opgave i dag: at fremkalde syndserkendelse hos os, så vi griber om løftet i Kristus (v19).

Loven og løftet arbejder således sammen for at kalde fortabte syndere til Kristus.

6. Hvad er det i følge v21, som loven ikke kan? Hvorfor kan den det ikke?
7. Hvad betyder det i praksis at leve af tro og ikke af traditioner og ydre normer og regler, som kan vokse frem i en kristen subkultur som vores?

Evangeliets sociale konsekvenser er gennemgribende. Paulus nævner tre barrierer, som ophæves (v28). Etniske: »jøde eller græker«, sociale: »træl eller fri« og kønsmæssige: »mand eller kvinde«.

Overvej: Stiller vi nogen gange barrierer op, som evangeliet har fjernet? Hvordan kan vi i givet fald hjælpe hinanden til at bryde dem ned?

Huskevers:

»Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse ved selv at blive en forbandelse for vor skyld« (v13).

Galaterbrevet 4: Barn eller træ!

Paulus har i kapitel 3 slået fast, at centrum af den kristne identitet er, at en kristen er et Guds barn ved troen (3,26). Der er skabt en helt ny relation til Gud. Et kristent menneske er altså ikke først og fremmest en bundfordærvet synder, men et Guds barn. Paulus understreger denne nye herlige identitet med udtryk som, »ikklædt« Kristus (3,27), tilhører Kristus og arving sammen med Kristus (3,29).

Nu fortsætter Paulus med at redegøre for, hvordan denne guddommelige adoption har fundet sted, og hvad den indebærer (v1-7).

For det første: Gud sendte sin søn (v4). Vi kalder det i teologien for »inkarnationen«. Denne historiske virkelighed er så overvældende, at tanke og forstand må give op.

1. Smag på sætningen i vers 4 »sendte Gud sin søn«. Her får vi et glimt ind i Guds kærligheds dyb. Hvad er det som overrasker – og hvordan kan vi hjælpe hinanden til at fastholdes i forundringen over, at den treenige Gud giver et så stort afkald?

Den guddommelige adoption begynder altså med, at Gud træder ind i verden. Han fødes som en baby. Dernæst får vi i v5 et indblik i selve målet med inkarnationen. Læg mærke til de to gange, der står »for at«. Det viser os, at målsætningen falder i to dele.

- a) for at løskøbe dem, der var under loven
- b) for at vi skulle få barnekår

Disse to dele må ikke adskilles. Da Jesus på korset sagde »Det er fuldbragt« (Joh 19,30), gjaldt det begge dele.

At »løskøbe« en slave krævede, at der blev betalt en fastsat pris. Gud har i loven sat prisen for at gå fri af lovens forbandelse. Det var blodet fra et fuldkomment offer (3 Mos 17,11; 2 Mos 12,12-13). Guds søn, Jesus Kristus var dette offer. Han betalte prisen, og hans blod gælder for Gud (Hebr 9,12). Når en slave var løskøbt, overgik alle rettigheder til ham, som havde betalt. Det er denne herlige tanke, der ligger i vores barnekår hos Gud. Gud adopterer os, så vi bliver hans børn og får del i alle barnets rettigheder og privilegier.

Kap. 3-4: Teologisk vinkel – evangeliet og loven

Evangeliet forkynder altså, at vi er løskøbt i Kristus, og vi har fået barnekår. Det er kun, når vi fastholder begge dele, at vi får det fulde billede af, hvad Jesus har opnået til os. Det er meget nemt – og måske har det været en særlig fare hos nogen af os i den lutherske gren af reformationen – kun at vægtlægge den første del. Altså en stærk forkyndelse af, at Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse, men 'glemme', at han også har skænket os alle barnets privilegier hos Gud.

»Nåde og gave er de to stykker, de kristne modtager fra Gud. Nåden tilgiver synden og giver samvittigheden trøst og fred. Gaven består i, at Helligånden virker nye tanker i os, nyt sind, nyt hjerte, styrke og liv«.

Martin Luther

For Paulus er det vigtigt at vise galaterne og os, at begge dele hører med. Jesus »gav sig selv hen for vore synder« (1,4; 2,20b), og derved har han både fjernet lovens forbandelse, som vi fortjente (3,13; 4,5a), og han har skænket den velsignelse, vi *ikke* fortjente (3,14; 4,5b).

16

2. Tal om de to dele af evangeliet, som kommer frem i v5? Hvilken fylder mest hos jer? Hvad er faren ved ensidig betoning af henholdsvis den første og den andet?
3. Overvej jeres egen kirkelige tradition. Har der været en god balance i forhold til de to dele?

En kristens identitet er altså at være et Guds barn. Det betyder ikke, at en kristen bliver syndfri her på jorden. Paulus er helt bevidst om, at et Guds barn stadig er en synder og derfor kæmper med både indbildning, misundelse, fristelser og selvbedrag (5,26-6,3). Men der er skabt noget nyt, som ikke var før. »Kristus lever i mig«, siger Paulus (2,20). Martin Luther udtrykte denne dobbelthed med sin berømte sætning, at en kristen er – *simul justus et peccator* – det betyder: samtidig retfærdig og synder!

Det medfører en åndskamp i enhver kristens liv. Paulus taler om kampen imellem »kødet« og »Ånden« (5,13f; Rom 7,14-25). Det kan være slidsomt, når vi erfarer denne kamp i os. Vi kommer til kort. Da kan det være en hjælp at minde sig selv om, at en kristen er »samtidig retfærdig og synder«. Ikke som en undskyldning, men som en ansporing til syndsbeholdelse. Så kan vi frimodigt lytte efter Åndens råb i

Kap. 3-4: Teologisk vinkel – evangeliet og loven

vores hjerte (v6). Gud er vores far, og vi er hans børn. Her i verden er relationen mellem far og barn ikke fuldkommen. I nogle tilfælde er den ligefrem præget af svigt og overgreb. Guds faderkærlighed er derimod fuldkommen og uden brist. I Galaterbrevet understreges denne nye identitet for eksempel ved, at Paulus hele ni gange tiltaler de kristne som »brødre« (1,11; 3,15; 4,12,28,31; 5,11,13; 6,1,18).

4. Tal om Luthers sætning »samtidig synder og retfærdig«. Hvordan ser du på dig selv? Først og fremmest som en synder eller først og fremmest som et Guds barn? Hvilken forskel gør det?
5. v6-7 sætter ord på barnekårets privilegier. Hvad indeholder de, og hvordan bliver de en kilde til kraft og frimodighed?

Et af de tragiske træk ved den form for kristendom, som var kommet ind i Galatermenighederne var, at den gav sig ud for at være åndelig. De mente, at loven kunne gøre dem til bedre kristne. Det er en besnærende tanke for vores gamle syndige natur. For det giver os mulighed for at gøre noget, som kan ses og måles, og derved få en del af æren for nåden. Galaterne mente, de gjorde fremskridt i tro og åndelig modenhed, mens virkeligheden var det modsatte (v9-10).

Sand åndelig vækst er derimod, at »Kristus vinder skikkelse i jer« (v19). Der er på en paradoksal måde tale om, at vi allerede er det, vi engang skal blive, når Kristus kommer.

6. Tal om udtrykket »indtil Kristus har fået skikkelse i jer« (v19; se evt. Rom 8,29, Efs 5,1-2). Der er tydeligvis tale om en vækst tilbage til udgangspunktet (1 Mos 1,26-27; 1 Joh 3,2-3). Hvad kendetegner denne vækst, og hvordan erfarer I den selv?

Til personlig refleksion: I hvilken grad har Kristus allerede i dag »fået skikkelse i« dig? Er der noget, som står i vejen for yderligere fremgang? Det er ikke uvæsentligt, for det vil jo betyde, at andre i endnu højere grad møder Kristus, når de møder dig.

Huskevers:

»Men da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde, født under loven, for at han skulle løskøbe dem, der var under loven, for at vi skulle få barnekår« (v4-5).

Galaterbrevet 5: Frihed i praksis

Den frihed, som Paulus taler om i v1, er friheden, som følger af at være barn og ikke træel (4,21-31). Det er en frihed, som kun fastholdes igennem kamp. »Stå derfor fast« (v1), lyder formaningen til os. Barnekåret angribes bestandigt af det gamle »trælleåg«, der gerne gøre sig bare lidt fortjent til frelsen.

Galaternes fristelse var at lade sig omskære som et bidrag til frelsen (2). Det er ikke omskærelsen i sig selv, der er forkert. Mange kristne er også i dag omskåret. For eksempel bliver flertallet af alle drengebabys omskåret i USA af hygiejniske grunde. Jøderne, også de messianske (dem der tror, at Jesus er Messias), lader deres drengebørn omskære som en kulturel markering af deres etniske tilhørsforhold. Problemet i Galatien var, at nogen hævdede, at omskærelsen var en betingelse for at være en kristen.

At stille betingelser op for at være en 'rigtig' kristen er en fare for alle generationer og i alle kulturer. Det kan være menneskeskabte normer eller ens egne tanker og forventninger, som i realiteten bliver en betingelse. Det Nye Testamente er meget klar i sin afvisning af menneskebud, der gives guddommelig autoritet (Mark 7,8-13).

1. Giv eksempler på, hvordan vi som kirke kan komme til at opstille normer og regler for, hvordan man skal være for at være en 'rigtig' kristen. Vær så konkrete som muligt.
2. Hvor farligt er det? Tal om det tre udtryk
 - »vil Kristus intet gavne jer« (v2)
 - »afskåret fra Kristus« (v4)
 - »faldet ud af nåden« (v4)

Hvis Paulus ikke overdriver... hvad så? Hvordan vi kan hjælpe hinanden til at leve i den frihed, vi har i Kristus (v1), uden af sætte menneskeskabte bud op i tillæg til Kristus?

3. Paulus taler i v11 om »forargelsen ved korset«. Det er den, som er blevet væk, og det er problemets rod. Hvad er det, som er væk, når »forargelsen ved korset« er borte (v11; 6,12)? Hvor udbredt er denne forargelse i dag – eller er den stadig »borte«?

Paulus' modstandere mente, at den frihed, han talte om (v1), var meget farlig. De mente, at en sådan form for frihed ville føre til religiøst

Kap. 5-6: Praktisk vinkel – evangeliet og det kristne liv

anarki. Alt er tilladt. Den enkelte bestemmer selv. Derfor vender Paulus nu sin argumentation til applikation. Det vil sige, han oversætter denne frihed til det praktiske hverdagsliv. Han ønsker at vise os, at evangeliets frihed fra frygt og fordømmelse ikke leder til lovløshed, men til lydighed mod Gud og hans vilje (v13).

Hemmeligheden er Ånden. Galaterne havde fået Ånden (3,2-5), og han arbejder indefra, for at Åndens frugter skal blive rigelige. Men kampen står også hos en kristen imellem »kødets gerninger« (v19-21) og »Åndens frugt« (v22-23).

Paulus er meget konkret i sin opremsning af kødets gerninger. Vi skal ikke forstå det som et fuldstændigt katalog, men mere som konkrete eksempler, der kan være med til at gøre det konkret og nærværende.

Personlig refleksion: Hvilke af de 15 oplyste gerninger er din største fristelse? Vær ærlig! Er der en konkret synd, du må have bekendt? Er der en adfærd eller dårlig vane, du bør gøre op med?

Igen er Paulus nærmest urimelig hård i sin dom (v21b). Kan det virkelig være rigtigt? Er der ikke en mellemvej? tænker vi. Nej, det er der ikke. Samtidig skal vi læse sådanne vers i lyset af, at vi allerede har set i Galaterbrevet, at en kristen stadig er en synder. Det er altså ikke det menneske, som kender Åndens kamp mod kødet i sit indre, og derfor bekender sine synder, der rammes af dommen i v21. Det er derimod det menneske, som slutter fred med synden og forsværer den.

Læg mærke til de tre sætninger om Ånden og udviklingen i dem:

- I. »I skal leve i Ånden« (v16)
- II. »drives I af Ånden« (v18)
- III. »Lever vi i Ånden, skal vi også vandre i Ånden« (v25)

4. Tænk på et menneske, som lever sådan - hvad er vedkommende optaget af? Hvad skaber frygt, og hvad giver tryghed og håb?

Helligånden er Guds gode gave til sine børn (4,5). Gud er ikke en fjern Gud. Nej, han bor ved troen i vore hjerter (3,2). Derfra kaldes vi som kristne ind i en vækst, hvor Åndens herredømme vokser i vores liv. Det er en hovedsag for Paulus at slå fast, at vi er frelst ved tro

500 år efter: Intet andet evangelium

alene. Men det er også en hovedsag for Paulus at slå fast, at denne tro aldrig er alene. Den frelsende tro er aldrig ufrugtbar. Den bærer Åndens frugt med sig (Joh 15,1f).

Paulus nævner ni eksempler på frugter. Det er nærliggende at forstå kærligheden som den egentlige frugt og de otte efterfølgende som eksempler på kærligheden, når den udfoldes i hverdagen.

5. Prøv med jeres egne ord at forklare de enkelte frugter, og giv eksempler på personer, I har mødt, som bar disse frugter. Hvad gjorde de? Hvad undlod de at gøre? Hvad gjorde det ved dig at møde disse mennesker?

Længslen efter et liv i Ånden ligger lige for. Men hvordan kan Åndens liv gribe os om hjertet, så der 'produceres' kærlighed, venlighed, godhed, trofasthed, mildhed osv.? Paulus giver os to antydninger af svar i v24.

For det første fordi vi »hører Kristus til«. Det vil sige, at Faderens accept af os, hviler ikke på vores karakter eller handlinger, men på hans, som vi tilhører. Heraf følger for det andet, at vi »har korsfæstet kødet med lidenskaberne og begæringerne«. Det, som er korsfæstet, er skaffet af vejen. Det har mistet sin magt.

På denne, evangeliets baggrund kalder Paulus Galatermenighederne til at leve, drives og vandre i Ånden. Det vil sige leve i det ord, hvorigennem Ånden vidner om den Jesus Kristus, vi tilhører. Da ser jeg, at det ikke længere er mig, der lever, »men Kristus lever i mig« (2,20).

6. Åndens frugter er ret forstået evangeliets frugter. Hvad gør det ved et fællesskab, når der er rigeligt af disse? Tal om, hvordan I kan gøde jorden for Åndens frugter i jeres kirke, missionshus eller bibelkreds.

Huskovers:

»Til den frihed har Kristus befriet os. Stå derfor fast, og lad jer ikke atter tvinge under trælleåg« (v1).

Galaterbrevet 6: Kærlighed i praksis

Evangeliet skal udledes i hverdagen. Martin Luther sagde det sådan: »Gode, fromme gerninger gør aldrig nogen sinde en mand god og from, men en god og from mand gør gode, fromme gerninger« Sagt på en anden måde: Vi frelses ved tro alene uden gerninger, men den frelsende tro er aldrig uden gerninger. Troen lever således i hverdagen i kampen mellem trældom og frihed (5,1-12) og mellem kødet og Ånden (5,13-26).

Nu fortsætter Paulus sin undervisning om evangeliets praktiske konsekvenser ved at pege på, at galaternes fokus skal være de andre og ikke dem selv (v1-10), og på Guds ære i stedet for deres egen (v11-18).

Ordet 'hinanden' er en nøgleord i det kristne ordforråd (v2). Det Nye Testamente er fuld af 'hinanden-formaning'. Det er med til at forbinde troens mere teoretiske, læremæssige verden med det praktiske, handlingsorienterede hverdagsliv.

Det er egentlig meget enkelt. »Bær hinandens byrder« (v1-5), og del gavmildt ud til hinanden af de velsignelser, du får (v6-10). Intet er mere naturligt for det menneske, som lever i Ånden (5,25). Men det stiller nogle krav til det kristne fællesskab. For hverken byrder eller velsignelser kan deles, uden vi er tæt på hinanden.

1. Giv eksempler på hvilke byrder, vi kan bære for hinanden. Hvad kan stå i vejen for, at vi kan gøre det?
2. Skal man bære hinandens byrder, kræver det, at man er tæt på hinanden. Hvordan skaber vi den naturlige åbenhed, som giver den nødvendige nærhed? Fortæl gerne op jeres egne erfaringer med, at andre har hjulpet jer med at bære jeres byrder.

Det kan umiddelbart se ud som om, der er en modsætning imellem v2 og v5. Det er der ikke. Faktisk er der på græsk brugt to forskellige ord, som i den danske oversættelse er oversat med samme ord - »byrder«. I v2 betyder det en tung byrde, mens det i v5 betyder noget, som kan sammenlignes med en soldats rygsæk.

Vi skal bære hinandens byrder, men der er også byrder, vi selv skal bære, fordi andre ikke *kan* bære dem for os. Det kan for eksempel

500 år efter: Intet andet evangelium

være sygdom, handicap, sorg, arbejdsløshed eller måske bare et konkret ansvar, som kalder på din pligt. I mange tilfælde kan vi hjælpe og støtte, men vi kan helt grundlæggende ikke bære byrden for hinanden. Enhver soldat må ret forstået bære sin egen rygsæk. Herren lægger noget forskelligt på sine børns livsvej, og han er den eneste, som ret forstået kan gå med os hele vejen.

3. Tal om jeres erfaringer med de byrder, som I selv må bære (v5). Hvordan har jeres erfaring været med Herrens løfter i disse dage? Læs for eksempel Sl 121.

Den anden del af ikke at være selvoptaget, men være optaget af andres vel, handler om at dele ud af de goder, vi selv har fået (v6-10). Det er hårdt arbejde, og det kræver udholdenhed. Paulus er meget realistisk, når han kærligt opmuntrer galaterne til ikke at »blive trætte« og give op.

V9-10 er en enkel og ligefrem opmuntring til os alle. Vores 'næste' har brug for vores godhed, og vi har brug for de andres godhed. Selve opbygningen af Galaterbrevet fortæller os, at energien og kræfterne til at følge denne opmuntring kommer fra selve evangeliet. Her har vi mødt en godhed, som sprænger alle rammer og langt overstiger den godhed, vi kaldes til at vise hinanden.

4. Prøv at læse v9-10 igen. Hvad lægger du mærke til? Hvad er din reaktion?

Korset er et af de gennemgående temaer i Galaterbrevet (2,19; 3,13; 5,11, 24; 6,12; 14). Her åbenbares Guds kærlighed ved, at han gjorde sig selv til et offer for vores synder. Vi aner, hvad det kostede Gud at frelse os.

Nu vender Paulus i det sidste afsnit tilbage til korset i et sidste forsøg på at gendrive vranglærerne. De var selvoptagene og lidenskabeligt engageret i at opnå ære fra mennesker (v12-13). Paulus' længsel var, at han aldrig skulle være stolt af andet end korset (v14-15). Han vidste tre ting om korset, og derfor havde han råd til at se væk fra sig selv og give Gud al ære og tilbedelse (1,5).

- I. Han kendte korsets hovedperson (v14)
- II. Han kendte korsets kraft (2,19b-20)
- III. Han kendte korsets formål (3,13-14)

Kap. 5-6: Praktisk vinkel – evangeliet og det kristne liv

På den tid var korset det ultimative symbol på svaghed og skam. For Paulus var det i hans unge år en kilde til forargelse og afvisning af Jesus som Messias. Men da han uden for Damaskus (ApG 9) mødte korsets hovedperson og erfarede dets kraft, forvandlede det formålet med hans liv. Korset selve hjørnesteinen i hans forkyndelse: *Kristus døde for vore synder!*

5. Hvorfor betyder korset så meget i Galaterbrevet? Hvad er den afgørende forskel på at søge »anseelse i det ydre« (v12) og være stolt af »Jesu Kristi kors« (v14)?
6. Fortæl hinanden, hvad ordet om korset har gjort ved jer. Er I stolte af korset? Begrund gerne svaret.

Korset er også i dag en nøgle til at vurdere forkyndelsen. Der hvor korsets hovedperson, korsets kraft og formål ikke er et bærende tema i forkyndelsen, der er der grund til at være på vagt. En forkyndelse uden kors fører i længden til en blodfattig kristendom, som ikke kan tilbyde en synder noget håb med tanke på den kommende dom. Derfor er stoltheden ved »Jesu Kristi kors« et helt afgørende kendetegn på det menneske og den kirke, som følger Kristus. Guds ære og for-tjeneste er i fokus - ikke mig og mit!

7. Prøv i fællesskab at vurdere både forkyndelsen, fællesskabet og det åndelige klima i jeres by, missionshus eller kirke. Hvad er det, som fylder? Hvad er I stolte af? Hvor har I jeres trøst, længsel og håb?

Personlig refleksion: Hvis Paulus havde levet i dag i Danmark, hvem havde han så skrevet Galaterbrevet til?

Nu lever Paulus ikke i dag, og han skriver ikke flere breve. Men Guds ord er stadig levende og sandt. Det er skrevet til dig og mig – også Galaterbrevet. Lad os tage imod det, for der findes intet andet evangelium.

Huskevers:

»Men gid det aldrig må ske for mig, at jeg er stolt af andet end af vor Herre Jesu Kristi kors; ved ham er verden blevet korsfæstet for mig, og jeg for verden« (v14).

Reformationens »sola'er«

At reformere betyder at omskabe for at genvinde det, som er gået tabt. Sand kirkelig fornyelse handler ret forstået ikke om at skabe noget nyt, men om at reformere, genopdage det, som er centralt og umisteligt for den kristne kirke.

Nye trends kommer og går, men den tidløse sandhed om Gud og mennesket består. Når kirken bliver mere påvirket af sin samtid end af det eviggyldige evangelium, er det på høje tid med reformation.

Martin Luther og reformationen genopdagede for 500 år siden nogle af de teologiske pejlemærker, som kirken til alle tider og på alle steder må orientere sig ud fra. Herfra kommer ordet »sola«, som er latin og betyder 'alene'. Det angiver nogle væsentlige reformatoriske hovedprincipper.

Kirken og den kristne tros centrum er et evangelium, som er baseret på Skriften, på Kristus, på nåden og troen – alene. Derfor samler dette evangelium også al opmærksomhed om Guds ære alene. Nu og »i evighedernes evigheder! Amen« (1,5).

Skriften alene

Hvordan begyndte det hele? Hvad er gået galt? Er der noget håb? Hvad vil fremtiden bringe? Vores svar på sådanne grundlæggende spørgsmål synliggør vores teologi.

Den bibelske beretning om skabelse, syndefald, frelse og genoprettelse giver svar på disse spørgsmål. Men når Bibelens svar bliver skjult af alternative historier og ideologier om det gode liv her på jorden uden et tydeligt evighedsperspektiv, da fordunkles evangeliet. Da bliver evangeliet med Galaterbrevets ord »et andet evangelium« (1,6), hvori der ikke er frelse.

Uden fast forankring i Den Hellige Skrift bliver troen snarere en individuel moralfilosofi end en tro på en korsfæstet frelser.

1. Læs Galaterbrevet 1,1; 11-12 og 15-16.
Oftentimes er det blevet sagt: »Vi tror ikke på en bog, men vi tror på Kristus«. Det kan dække over noget rigtigt, men det kan også dække over, at man i realiteten ikke ønsker at fastholde Skrif-

ten alene som kilde og norm for kristen tro og liv. Tal om ud-sagnet og forholdet imellem Skriften og den personlige relation til Kristus.

Kristus alene

Da Jesus efter sin opstandelse gik en tur med to af disciplene til byen Emmaus (Luk 24), forklarede han dem, hvordan Det Gamle Testamente fra først til sidst handlede om ham. Luther udtrykte det på denne måde: »Kristus er Skriftens kerne og stjerne«. Bibelen har kun én hovedperson. Alle historiske begivenheder, profetier, love, løfter, lignelser, lovprisninger mv. når sit klimaks i Messias' fødsel, hans liv, død på korset, opstandelsen, himmelfarten og hans snarlige genkomst.

Han er Guds lam, som bærer verdens synd. Han er fredsfyrsten, som en dag vil skabe en ny himmel og en ny jord.

Evangeliet handler derfor udelukkende om, hvad Gud har gjort for os i Jesus Kristus og ikke om, hvad vi skal gøre for Gud.

2. Læs Galaterbrevet 2,16-21.

Læg mærke til det lille ord »kun« (v16). At vi gøres retfærdige kun ved troen på Kristus alene, skyldes ifølge Galaterbrevet, at vi var med, da Kristus »gav sig selv hen for mig« (v20). Drøft indholdet i Paulus' selvforståelse, når han siger: »Jeg er korsfæstet med Kristus« (v19).

Nåden alene

Guds ord kommer til os som lov og evangelium. Loven fortæller os om alt, hvad Gud kræver. Når vi prøver at blive retfærdige for Gud ved loven, giver den os indsigt i, hvor dybt synden stikker i os. Loven fordømmer os med rette.

På denne baggrund er forkyndelsen af Guds nåde et herligt evangelium. Det er den gode nyhed om, at Gud i sin nåde ikke handler med os efter vor fortjeneste. I sin barmhjertighed giver han os i stedet, hvad vi aldrig har fortjent.

Gud vælger at forbarme sig over os ved at sende sin søn og gøre ham til et sonoffer for vore synder. Vore synder tilregnes Kristus, og hans retfærdighed tilregnes os af nåde alene.

3. Læs Gal 1,3 og 6,18.

500 år efter: Intet andet evangelium

Galaterbrevet er rammet ind af Paulus' inderlige ønske om, at nåden må være galaternes dyrebare skat. Hvorfor var det så vigtigt for Paulus, og hvordan kan vi hjælpe hinanden til, at den også bliver det for os?

Troen alene

Livet som kristen er et liv i troen på Guds løfter. Det er at sætte alt håb, tillid og forventning til Guds fulbragte frelse i Kristus uden at tillægge egne gerninger nogen form for betydning.

Denne tro kan et menneske ikke selv skabe. Den er en gave, som Gud giver igennem forkyndelsen af evangeliet. Troen er således ikke en præstation. Troen 'frelser' ikke – den tager imod frelsen, som rækkes os igennem Ordet og sakramenterne.

4. Læs Gal 3,21-26

Hvordan kommer troens eksklusivitet til udtryk i disse vers, og hvorfor er det en lykke, at frelsen modtages ved troen alene?

Guds ære alene

Hvem giver vi vores tak og lovprisning? Hvem ærer vi med vore liv? Hvad er livets ophav og egentlige mening?

Når kristendommen i disse spørgsmål begynder at kredse om os selv, har vi brug for en reformation. Vi har brug for at genopdage ham, som netop nu sidder på tronen, og som i Fadervor lærte os at sige: »Dit er Riget, magten og æren i evighed«.

Paulus slutter Galaterbrevet med at give os et indblik i, hvordan det kom til udtryk i hans eget følelsesliv. Han nærrede en dyb længsel efter, at hans liv i alt måtte være med til at bringe ære – ikke til ham selv, men til Gud. Denne linje går igennem hele Bibelen (2 Mos 18,10; Rom 11,36; Joh Åb 4,9-11).

5. Læs Gal 1,5 og 6,14

Paulus begynder og afslutter Galaterbrevet med at understrege, at al ære tilkommer Gud. Tal om, hvad vi kan lære af Paulus' fokus i disse to vers.

litteraturliste:

- *Be Free (Galatians): Exchange Legalism for True Spirituality* – Warren W. Wiersbe. Published by David C. Cook
- *Galatians for you* – Timothy Keller. Published by The Good Book Company
- *Freedom in Christ: Understanding Paul's Epistle to the Galatians* – Meno Kalisher. Published by Jerusalem Assembly – House of Redemption
- *Bibelen Ressurs*. Udgivet af Norsk Bibel AS
- *Er reformasjonen over?* – Magnus Person. Artikel i Utsyn 2016
- *Store Galaterbrevskommentar I* – Martin Luther. Udgivet af Credo Forlag
- *Martin Luther, Skrifter i udvalg. Om et kristenmenneskes frihed*. Udgivet af Credo Forlag
- *WA 21, 458 (Kirkepostillen, 1544. Første pinsedag)* www.lutherdansk.dk

Intet andet evangelium

Galaterbrevet er et indholdsmættet brev. Det skal læses langsomt. Det er fyldt med både teologi, lidenskab og en masse følelser. Det handler om evangeliet. Hvad er evangeliet og er det nok?

De samme spørgsmål var i spil for 500 år siden, da Luther slog sine 95 teser op på slotskirkens dør i Wittenberg, og de er brændende aktuelle også i dag.

Dette hæfte er et *studie*-hæfte. At studere Bibelen er hårdt arbejde, som kræver både tid, fokusering og godt helbred. Men først af alt kræver det Helligåndens vejledning. Han er klar!

Studiehæftet indeholde 7 kapitler. De har alle et dobbelt sigte. Dels at trænge ind i Galaterbrevets hovedanliggender, og dels at give hjælp til at få datidens problemstillinger oversat, så det bliver ord til os.

lm

LUTHERSK MISSION
Bornholm